54253908: สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คำสำคัญ: กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน/ ความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ/การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์

ศรีวรรณ ฉัตรสุริยวงศ์ : กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ผศ.ดร.มาเรียม นิลพันธุ์, รศ.ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่ และ อ. ดร.ประเสริฐ มงคล. 387 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิผลของกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน และ 3) ขยายผลกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/1 โรงเรียนบ้านปล่องเหลี่ยม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 34 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน คู่มือการใช้กระบวนทัศน์ หน่วยการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าทีแบบไม่อิสระ (t - test dependent) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา มีชื่อว่า “CLTE” มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้ 4 ด้านที่ต้องคำนึงถึง ประกอบด้วย 1.ชุมชน (Community) 2. การจัดการเรียนรู้ (Learning) 3.เทคโนโลยี (Technology) และ 4.การประเมินผล (Evaluation) กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการ เป็นการเรียนรู้บนฐานของชุมชน โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ 4 ด้านของ “CLTE” โดยจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน PSRA ซึ่งผู้เรียนต้องลงมือปฏิบัติจริงและแก้ปัญหาที่พบในชุมชนด้วยการเรียนรู้ที่หลากหลายและได้ชิ้นงานที่สร้างสรรค์ 2) วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา 3) ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ PSRA ประกอบด้วย (1) ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparing : P) (2) ขั้นกลยุทธ์การเรียนรู้ (Strategies : S) (3) ขั้นสู่ผลสะท้อนคิด (Reflection : R) และ (4) ขั้นประเมินประสิทธิผล (Assessing : A) 4) การวัดและประเมินผล ประเมินภาพรวมของกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานจากการสะท้อนคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และ 5) เงื่อนไขในการนำกระบวนทัศน์ไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ ได้แก่ (1) ชุมชนให้การส่งเสริม สนับสนุนและมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน (2) ผู้เรียนลงพื้นที่ในชุมชนเพื่อเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ฝึกการคิดและการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จริงที่พบในชุมชน และ (3) การยืดหยุ่นเวลาในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมนอกห้องเรียน พบว่า กระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20/83.50

2. ประสิทธิผลของกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานพบว่า 2.1) หลังเรียนตามกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ การค้นคว้า การแสวงหาคำตอบ ค้นหาความจริงด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือความสามารถในการสรุปผลจากข้อมูลและหลักฐานต่างๆ ที่ปรากฏ 2.2) หลังเรียนตามกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน นักเรียนมีความสามารถด้านการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านที่มีคะแนนสูงที่สุด คือ การค้นพบแนวคิดและด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ทักษะการสร้างสรรค์ความรู้

3. ผลการขยายผลกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน พบว่า หลังเรียนตามกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน นักเรียนมีความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อกระบวนทัศน์การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ลายมือชื่อนักศึกษา..... ปีการศึกษา 2557
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. ..... 2. ..... 3.....

54253908: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION
KEY WORDS: THE PARADIGM OF COMMUNITY BASED LEARNING / CRITICAL THINKING / CREATIVE PROBLEM SOLVING

SRIWAN CHUTSURIYAWONG : THE PARADIGM OF COMMUNITY BASED LEARNING FOR ENHANCING CRITICAL THINKING AND CREATIVE PROBLEM SOLVING ABILITIES FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISORS: ASST. PROF. MAREAM NILLAPUN, Ed.D., ASSOC. PROF. WICHAI WONGYAI, Ed.D., AND PRASERT MONGKOL, Ed.D. 387 pp.

The purposes of this research were to: 1) develop and determine the efficiency of the paradigm of community based learning for enhancing critical thinking and creative problem solving abilities for elementary school students, 2) study the effectiveness of the paradigm of community based learning, and 3) disseminate the paradigm of community based learning. The samples comprised 34 sixth grade students at Ban Plongliam School, Samutsakorn Province during the second semester of the academic year 2014. Research instruments consisted of the paradigm of community based learning, a handbook for using the paradigm, learning units and critical thinking and creative problem solving abilities assessment forms. The data were analyzed by mean, standard deviation, a dependent t-test and a content analysis.

The results were as follows:

1. The paradigm of community based learning for enhancing critical thinking and creative problem solving abilities for elementary school students called “CLTE” consisted of four aspects; community, learning, technology, and evaluation. The paradigm of community based learning compressed 5 elements; (1) principle of community based learning which focusing on 4 aspects (Community, Learning, Technology, and Evaluation) and learning management focused on the process of PSRA which students could practice from the situations found in the community and made their creative tasks, (2) objectives which enhancing critical thinking and creative problem solving abilities for elementary school students, (3) learning process of PSRA which comprised of a) Preparing : P, b) Strategies : S, c) Reflection : R, and d) Assessing : A, (4) assessment and evaluation on the paradigm of community based learning using reflection of participants; and (5) conditions in order to use the CLTE successfully focusing on; 1) promotion and cooperation of community in every step, 2) collection of data in community and the practice of critical thinking and problem solving abilities by students, and 3) Flexible learning management that are appropriate to extra class activities. The efficiency of this model was 82.20/83.50.

2. The effectiveness of the paradigm of community based learning indicated that 2.1) after using the model, a critical thinking ability of students was higher than before receiving the instruction at the level of .05 significance, 2.2) after using the model, a creative problem solving ability of students was higher than before receiving the instruction at a level of .05 significance. When considering each aspect, it was found that a discovering concept aspect was at a highest level whereas a creative skill aspect was at a lowest level.

3. The result of the dissemination of paradigm of community based learning indicated that the critical thinking and creative problem solving abilities of students after using the model were significantly higher than before the instruction at a level of .05 significance and the satisfaction of students towards the model was at a high level.

Department of Curriculum and Instruction Graduate School, Silpakorn University
Student’s signature……. Academic Year 2014
Thesis Advisors’ signature 1. ……..……... 2. ……..……..….. 3. …….